

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Полтава
2022

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 173-Н від 05 вересня 2022 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальні редактори:

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д. т. н., професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

А. В. Артеменко, к. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

Н. М. Бобух, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ;

В. Л. Іщенко, к. філол. н., доцент завідувач кафедри ділової іноземної мови ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, к. п. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. – Полтава : ПУЕТ, 3-41 2022. – 268 с.

ISBN 978-966-184-435-2

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Готельно-ресторанна справа; Економіка; Комп'ютерні науки; Міжнародні економічні відносини; Облік і оподаткування; Освітні педагогічні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-435-2

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ФІЛОЛОГІЯ

Освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Алан Д. М., Іщенко В. Л.

Особливості перекладу англomовного художнього
тексту українською мовою (на матеріалі твору
Джона Грішема «Острів Каміно») 213

Добринь А. О., Іщенко В. Л.

Особливості перекладу кольорів на українську мову 217

Калінічева А. В., Іщенко В. Л.

Вплив перекладу на відображення
історії та характери персонажів на
матеріалі роману Лі Бардуга «Шістка Воронів»..... 221

Левашко Є. О., Іщенко В. Л.

Особливості американського гумору та специфіка його
перекладу (на прикладі комедійного серіалу
«Дві дівчини без копійчини»)..... 225

Лук'янова В. В., Сухачова Н. С.

Переклад української поезії англійською мовою:
від класиків до сучасності 230

Нос Ю. О., Опанасенко В. В.

Труднощі перекладу поетичних творів 237

Трибрат Б. В., Опанасенко В. В.

Особливості перекладу юридичної термінології
(на прикладі телесеріалу «Форс-мажори») 241

Шпигун А. О., Стеценко В. В.

Проблеми перекладу мультиплікаційних фільмів..... 243

Список використаних джерел

1. Ніколаєва Т. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову [Електронний ресурс] / Т. Ніколаєва. URL: https://dsru.edu.ua/sites/filol_gum/wp-content/uploads/2019/06/13-1.pdf. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову (дата звернення: 28.10.2022).
2. Венцковська Ю. Особливості та труднощі художнього перекладу [Електронний ресурс] / Ю. Венцковська. URL: <https://mk-translations.ua/ua/blog/osoblivosti-ta-trudnoshhi-xudozhnogo-perekladu/> Особливості та труднощі художнього перекладу (дата звернення: 28.10.2022).
3. Шулік С. Актуальні проблеми художнього перекладу [Електронний ресурс] / С. Шулік. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324252356.pdf> Актуальні проблеми художнього перекладу (дата звернення: 28.10.2022).
4. Bardugo L. Six of Crows / L. Bardugo. Orion Children's Books, 2015. – 480 с.
5. Бардуго Л. Шістька Воронів / Л. Бардуго. Vivat, Pelican, 2016. – 542 с.

УДК 81'37:[811:111:33]

ОСОБЛИВОСТІ АМЕРИКАНСЬКОГО ГУМОРУ ТА СПЕЦИФІКА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ (НА ПРИКЛАДІ КОМЕДІЙНОГО СЕРІАЛУ «ДВІ ДІВЧИНИ БЕЗ КОПІЙЧИНИ»)

*Левашко Є. О., магістр спеціальності Філологія освіти
програма «Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»*

*Іщенко В. Л., к. філол. н., доцент, завідувач кафедри ділової
іноземної мови*

Анотація. В статті описані особливості перекладу американського гумору на українську мову та проаналізовані різноманітні способи, які обрали перекладачі при відтворенні комічного у ситкомі «Дві дівчини без копійчини». Крім цього, у ході дослідження було приділено значну увагу вивченню феномена гумору та факторам, що забезпечують збереження комічного ефекту при перекладі в контексті даного серіалу, що допоможе визна-

чити існуючі тенденції, яких дотримуються сучасні перекладачі під час перекладу аудіовізуального контенту.

Ключові слова: кінопереклад, телесеріал, гумор, кінокомедія, американський гумор, український гумор, переклад, комічний ефект, іронія.

Abstract. The article describes the peculiarities of the translation of American humor into Ukrainian and analyzes the various methods chosen by the translators when reproducing the comic in the sitcom “Two Broke Girls”. In addition, in the course of the study, considerable attention was paid to the study of the phenomenon of humor and the factors that ensure the preservation of the comic effect when translating in the context of this series, which will help determine the existing trends followed by modern translators when translating audiovisual content.

Keywords: film translation, TV series, humor, comedy film, American humor, Ukrainian humor, translation, comic effect, irony.

Постановка проблеми. Переклад аудіовізуального контенту – клопітка та витончена робота, яка потребує неабияких навичок від перекладачів, адже перед ними стоїть завдання відтворити гумористичний і культурний зміст оригіналу, тобто зберегти суть жарту, при потребі, адаптуючи його під певну цільову аудиторію.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Тему «гумору» при перекладі кінофільмів аналізували такі українські дослідники, як: М. Кулинич, О. Мишина, М. Юрковська, Я. Кривонос, В. Демецька, Л. Кравець та Н. Таценко. Їх наукові праці, в основному, стосуються вербальних засобів, за допомогою яких виражається комічний ефект при перекладі англomовних комедійних серіалів та фільмів. Однак, незважаючи на кількість наукових робіт, проблема перекладу ситкомів на сьогодні залишається актуальною, адже гумор розвивається і його переклад потребує творчого підходу та особливого уміння для того, щоб зберегти лінгвістичні, соціальні та культурні аспекти, що присутні в оригіналі.

Формулювання мети. Головною метою даної статті є аналіз способів перекладу «комічного», за допомогою прикладів наведених у ситуативній комедії «Дві дівчини без копійчини».

Виклад основного матеріалу дослідження. Гумор – інтелектуальна здатність вбачати в предметах смішне, властивість відчуттів викликати сміх, надавати розвагу [1]; доброзичливо-глузливе ставлення до чого-небудь, спрямоване на викриття недоліків [2]. Без гумору важко уявити живе спілкування. Мабуть не існує жодної людини, котра могла б чесно заявити, що ніколи в житті не реагувала посмішкою на щось смішне. Але вдало та доречно пожартувати – вміння, що притаманне не всім. Особливо, коли це стосується перекладу жартів з однієї мови на іншу.

Міжмовний, (а в дійсності, міжкультурний) переклад гумору – неабиякий виклик для перекладачів, адже основним завданням для них є збереження жарту без додавання жодних коментарів чи пояснень. Перекладач має не тільки відмінно володіти іноземною мовою, а й розумітися в міжкультурних особливостях та реаліях обох представників мов. Тобто, для того, щоб вдало перекласти жарт з оригіналу, перекладач має сам зрозуміти та відверто з нього посміятися, щоб дохідливо передати його суть споживачам. На думку грецької перекладачки Мірсіні Гана, «якщо перекладач сміється, то гумор буде переданий» [5].

Якщо говорити про американський гумор, то можна впевнено стверджувати, що він доволі різноплановий, адже в ньому присутній мікс з добродушних ірландських жартів, італійських насмішок, їдкої єврейської сатири і, звичайно ж, старого, доброго та, навіть, суворого англійського гумору. Але, не дивлячись на таку собі різноманітність, американський гумор все ж будується на спільній, зрозумілій для всіх етнічних груп, американомовній культурі.

Отже, чим характерний американський гумор? Він, в основному, базується на висміюванні дурості, недалекості та людській прихильності до підлих вчинків. Характерною рисою американських жартів є доведення безглуздої ситуації до крайнощів, часом неймовірної нісенітничі, гротеску чи абсурду. Часто використовуються немислимі на перший погляд порівняння, перебільшення, гра слів. Але особливе місце в американському гуморі посідають іронічні жарти, якими наскрізь пронизана ситуативна комедія «Дві дівчини без копійчини», яку ми охоче проаналізуємо.

Отже, це ситком про двох дівчат, які працюють офіціантками в закусочній. Їх об'єднує спільна мрія відкрити успішний бізнес (звісно, як тільки вони знайдуть для цього 250 000 доларів). Саркастична, але добросердечна Макс працює на двох роботах, тільки щоб звести кінці з кінцями. Витончена Керолайн (доведення ситуації до крайнощів) – розпещена багатійка, якій настільки не пощастило, що мимоволі довелося стати офіціанткою.

Оригінальну назву серіалу «*2 Broke Girls*» [4], що походить від ідіоми *to be broke* [6], що означає *збанкрутувати* [6], українські перекладачі вдало переклали як «без копійчини». Завдяки цьому у назві з'явилося римування, що додало їй більшої дотепності.

У першій серії Макс перевіряє чи справді Керолайн має досвід роботи офіціанткою. Вона доручає їй *marry the ketchup* [4], що переклали як *одружи кетчупи* [3]. На слензі офіціантів це означає «перелити залишки кетчупу в іншу баночку». Натомість Керолайн почала ставити кетчупи один біля одного, розігруючи весільну церемонію. В українській реалії такого поняття як «одружити кетчупи» звісно немає, але, незважаючи на дослівний переклад, жарт не втрачається для українського реципієнта, адже візуальна демонстрація дає можливість без проблем зрозуміти його суть.

У наступній ситуації шеф закусочної, де працюють героїні серіалу, вмовляє Макс додати його в друзі на Фейсбуці.

Макс: *Han, I'm never gonna be your Facebook friend.*

Han: *Oof! Hard to hear.*

Caroline: *Well, I accepted you, Han.*

Han: *Yes, thank you. You make my heart sing. Oof! Hurt me still.*

Caroline: *That was like watching someone club a baby seal* [4].

Український переклад:

Макс: *Хан, я ніколи не стану твоїм другом на Фейсбуці.*

Хан: *Ох! Таке важко чути.*

Керолайн: *А я прийняла твій запит.*

Хан: *Так, дякую. Моє серце заспівало. Ох! Мені досі боляче (звертається до Макс).*

Керолайн: Це наче бити кошеня биткою (звертається до Макс) [3].

Дослівно фразу *club a baby seal* [4] можна було б перекласти як бити дитинча тюленя палицею, але українські фахівці напевно подумали про те, що цільовій аудиторії, яка, можливо, ніколи у вічі тих тюленів не бачила, стане більш зрозумілою та ближчою паралель, яку провели між милим, схожим на дитину, вузькооким китайцем і маленьким кошенятком, якого *б'ють биткою* [3]. До того ж, на початку речення було упущено фразу *that was like watching someone* [3], що ніяким чином не вплинуло на якість перекладу.

Також українські перекладачі не цураються використовувати доволі грубі слова для посилення комічного ефекту при перекладі. Це яскраво продемонстровано в наступному діалозі.

Caroline: Anyway, I'm just gonna stay in the city with a friend.

Max: I live a couple of blocks that way. I'd walk you to the subway, it's just that i don't want to [4].

Український переклад:

Керолайн: Гарзд, зупинюся у подруги.

Макс: Я живу у двох кварталах звідси. Провела б тебе до метро, та мені впахло [3].

У даному випадку рядову фразу *I don't want to* [4], було цілком виправдано перекладено більш стилістично забарвленим словом *впахло* [3], що абсолютно точно відповідає прямолінійній та саркастичній манері Макс.

Висновки. Отже, проаналізувавши деякі приклади перекладу комічних діалогів з ситуативної комедії «Дві дівчини без копійчини», можемо стверджувати, що переклад гумору – це клопітка робота, яка вимагає від перекладача низку професійних якостей, почуття гумору, досконалого володіння мовами, обізнаності в культурних аспектах іншомовної спільноти для адекватного відтворення авторського задуму в процесі перекладу. Серед засобів відтворення гумору в даному ситкомі, можна виділити сатиру, обігрування значень, геги, гротескний та чорний гумор.

Питання перекладу комічного залишається відкритим, адже гумор постійно розвивається, змінюється і залишається неабияким викликом для перекладачів.

Список використаних джерел

1. Петровский А. В. Психология / А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский // Политиздат. – 1990. С. 447.
2. Український тлумачний словник [Електронний ресурс]. URL: <https://slovnkyk.ua/index.php>.
3. Дві дівчини без копійчини [Електронний ресурс] : веб-сайт. URL: <https://uaserials.pro> (дата звернення: 23. 10. 2022).
4. ‘Pilot’ Transcript. 2 Broke Girls [Електронний ресурс] : веб-сайт. URL: <https://ww3.soap2dayhd.co> (дата звернення: 23.10.2022).
5. Hoffman J. Me Translate Funny One Day [Електронний ресурс] / Jascha Hoffman // The New York Times. – 2012. URL: <https://www.nytimes.com/2012/10/21/books/review/the-challenges-of-translating-humor.html>.
6. WoordHunt [Електронний ресурс] : веб-сайт. URL: <https://woordhunt.ru/> (дата звернення: 23.10.2022).

УДК 81'25:[82-1:821.161.2]:81.111

ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: ВІД КЛАСИКІВ ДО СУЧАСНОСТІ

Лук'янова В. В., *магістр спеціальності Філологія освіти та програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»*

Суначова Н. С., *к. філол. н., доцент, доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу*

Анотація. У статті описано традиції перекладу української поезії на англійську мову, починаючи від класиків української літератури та закінчуючи сучасними поетами. Наведено потенційні перекладацькі труднощі під час перекладу української поезії англійською. З'ясовано, що незважаючи на те, що художній переклад, особливо з таких мов як українська, до яких інтерес англосовітової аудиторії є обмеженим, залишається здебільшого недооціненим і недостатньо дослідженим, останніми часом кількість перекладів української поезії англійською мовою та інтерес до них зростають.

Ключові слова: перекладацькі труднощі, переклад поезії, українська поезія, особливості віршованого перекладу.